Umhverfis-vísbendingar 2001

Yfirlit

Umhverfisstofnun Evrópu

Umslag: Rolf Kuchling
Hönnun og umbrot: Rolf Kuchling

NOTE

Efni þessarar skýrslu er ekki endilega í samræmi við opinbera skoðun farmkvæmdastjórnar Evrópusambandsins eða annara stofnana Evrópusambandsins. Umhverfisstofnun Evrópu, og einstaklingar eða stofnanir sem koma fram á vegum stofnunarinnar, er ekki heldur ábyrg fyrir hvernig þær upplýsingar sem er að finna í skýrslunni eru notaðar.

Mikið af upplýsingum um Evrópusambandið er að finna á Internet og er til dæmis aðgengilegt á Evrópu-vefnum (http://europa.eu.int)

Skráningarnúmer skýrslunnar er að finna í lok hennar

Luxembourg: Office for Official Publications of the European Communities, 2001

ISBN: 92-9167-286-6

© EEA, Kaupmannahöfn, 2001

Fjölföldun skýrslunnar er leyfileg sé vitnað til upphafsmanns

Printed in Germany

Prentað á endurnýttan klórlausan pappír.

Umhverfisstofnun Evrópu
Kongens Nytorv 6
DK – 1050 København K
Danmörk
Sími: (45) 33 36 71 00
Fax: (45) 33 36 71 99
Netfang: eea@eea.eu.int
Veffang: http://www.eea.eu.int

Umhverfis-vísbendingar 2001

Yfirlit

Umhverfisstofnun Evrópu

Ástand sem hvetur til stefnumörkunar

Hver er heildarsýnin?

Þau umhverfisvandamál sem erfiðast er að leysa eru langvarandi. Þau hafa verið sett fremst í forgangsröðun 6. Átaksverkefnis í umhverfismálum Evrópusambandsins 2001-2010. Þar er fjallað um loftlagsbreytingar, náttúruvernd og líffræðilegan fjölbreytileika, sjálfbæra umsýslu úrgangs og náttúrauðæfa, og um umhverfi og heilsu. Ef við gefum okkur það að losun gróðurhúsalofttegunda sé nátengd orkunotkun, má segja að öll erfiðustu málin – orkunotkun (einkum til samgangna og á heimilum), vatns- og landnotkun, svo og vandamál er tengjast nítrötum og úrgangi – sé í tengslum við hagnýtingu allra auðlinda.

Það sem verst er að fást við er þróunarmynstur og aukning neyslu og framleiðslu: Samgöngur og flutningar aukast stöðugt, einkum og sér í lagi sú starfsemi sem síst er

Tölur og staðreyndir

☺

- Losun sex hættulegra efna sem mikið fellur til af (þungmálmar og lífræn efni) í Norður-Atlantshafið hefur dregist saman milli 1990 og 1998.
- Súrefnisstaða flestra vatnsfalla í Evrópu er góð, þ.e. meira en 70 % súrefnismettun. Enn eru samt ýmsar ár í Suður- og Vestur-Evrópu mengaðar.

😐

- Losun sex gróðurhúsalofttegunda minnkaði um 2 % milli 1990 og 1998, en ekki er gert ráð fyrir nema 1 % minnkun fram að 2010 (frá því sem var 1990). Losun lofttegunda með flúori mun, ef spár standast, aukast um 60-70 % (frá því sem var 1995).

☹

- Nítratstyrkur í ám hefur ekki breyst en smáár skera sig úr með háan styrk.

Útstreymi gróðurhúsalofttegunda

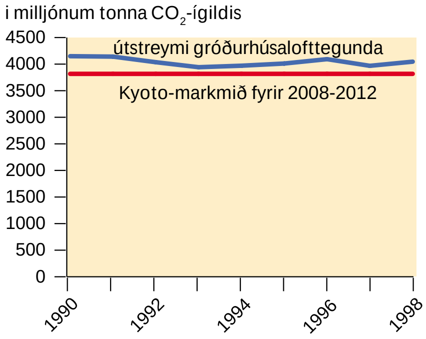

Orkunotkun

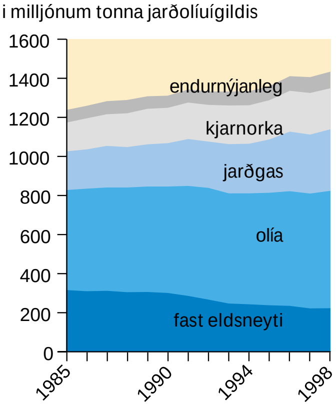

Landnotkun

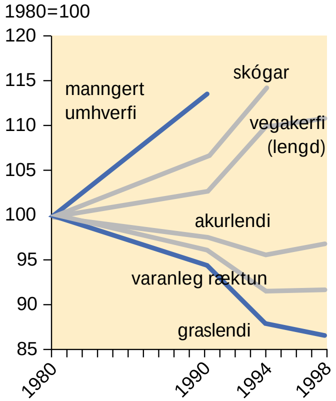

Grenndarsorp

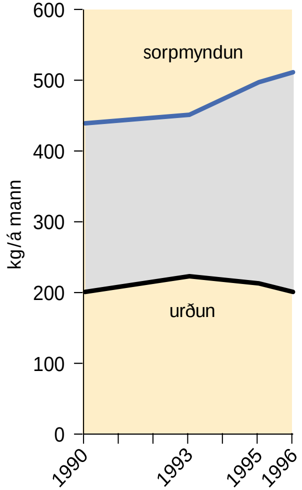

sjálfbær (flug og bílaumferð). Samgöngur eru að sjálfsögðu höfuðatriði í ferðaiðnaðinum, sem er að verða stærsti þjónustuþátturinn í hagkerfi Evrópu: Ný neyslusvið koma fram, nýjar þarfir í viðbót við grunnþarfirnar (samgöngur, eldsneyti, afþreying). Þótt búvöruframleiðslan sé hætt að aukast er hún ennþá víða rekin sem stóriðnaður.

Ef unnt á að vera er að ná settum markmiðum í umhverfismálum og sjálfbærri þróun þarf að stefna að stórlega aukinni nýtningu efnis og orku.

- Stöðugt fellur meira til af úrgangi (milli 5 og 10 % á árunum 1995 til 1998) og er í nánum tengslum við hagvöxtinn.
- Heildarorkunotkun í ESB-löndunum jókst að jafnaði um meira en 1 % á ári milli 1980 og 1998. Á sama tíma jókst verg landsframleiðsla um 2 % sem bendir til skorts á fullkominni frátengingu.
- Eftirspurn í sambandi við eldsneytisflutninga eykst hraðar en eftirspurn eftir orku.
- Meðalfjölgun samanlagðra farþegakílómetra á tímabilinu 1980 til 1998 var 2,8 %, lítið eitt meira en aukning VLF. Aðeins er gert ráð fyrir lítilsháttar frátengingu frá hagvexti fram að 2010.

Gæði andrúmslofts í borgarbyggð (meðalfjöldi daga með mengun yfir hæattumörkum)

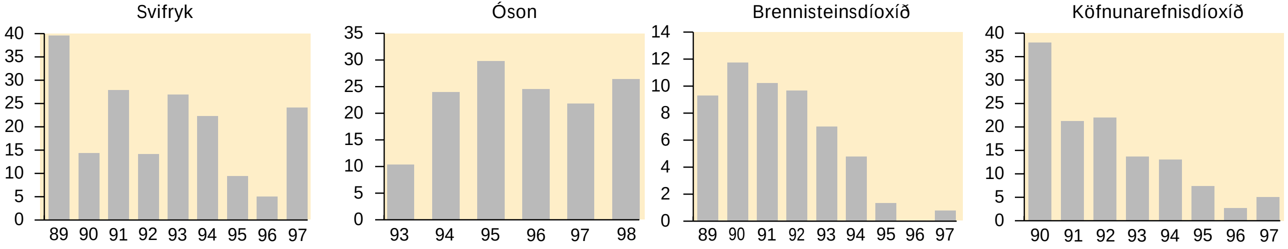

Fólksflutningar

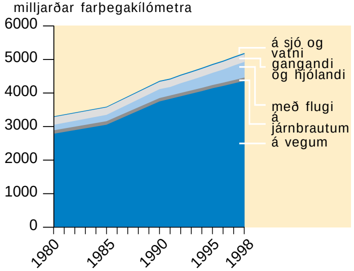

Ferðamannastraumur

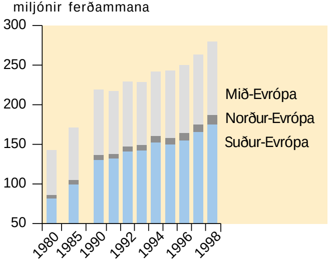

Skaði á vistkerfum
(af loftmengun)

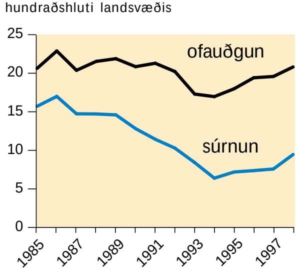

Nítratstyrkur í árvatni
(eftir stærð vatnsfalla)

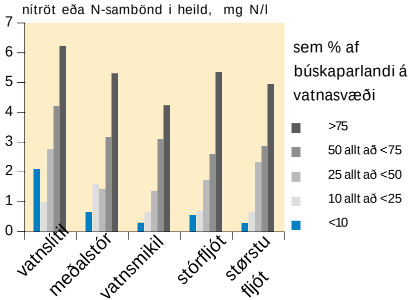

Ástand sem hvetur til stefnumörkunar	Tölur og staðreyndir

Framfarir í vistvirkni

Samþætting umhverfismála í stefnumörkun hinna einstöku geira atvinnulífsins eykst smátt og smátt vegna þess að fleiri og fleiri tæki eru tiltæk til þess.

Milli 1990 og 1998 jókst vistvirkni samgöngugeirans, orkugeirans og landbúnaðarins. Árangurinn var fullkomin frátenging sýrandi efna og forstiga ósóns.

Einnig urðu framfarir hvað varðar vistvirkni orkunotkunar og losun gróðurhúsalofttegunda í tengslum við hana, bæði í orkuframleiðslu og landbúnaði, en ekki í flutninga- og samgöngugeiranum. Fjöldi ferðamanna sem komu inn á svæðið jókst hraðar en heildarflutningar farþega.

☺

- Rafmagnsframleiðsla: Kolefnis-styrkleikastig jarðefnaeldsneytis hefur minnkað, en samt verður að tryggja frekari minnkun vegna skuldbindinga samkvæmt Kyoto bókuninni.

😐

- Flutningar farþega og vara færast enn í aukana. Frátenging losunar sýrandi efna og forstiga ósóns á sér stað en á sama tíma heldur losun gróðurhúsa-lofttegunda áfram að aukast.
- Flutningar farþega og vara færast enn í aukana. Frátenging losunar sýrandi efna og forstiga ósóns á sér stað en á sama tíma heldur losun gróðurhúsa-lofttegunda áfram að aukast.
- Vöxtur í efnahagslífinu og mannfjölgun krefst enn aukinnar orkunotkunar. Losun koldíoxíðs vegna orkunotkunar hefur að nokkru leyti verið frátengd slíkum vexti.

Helstu vísbendingar

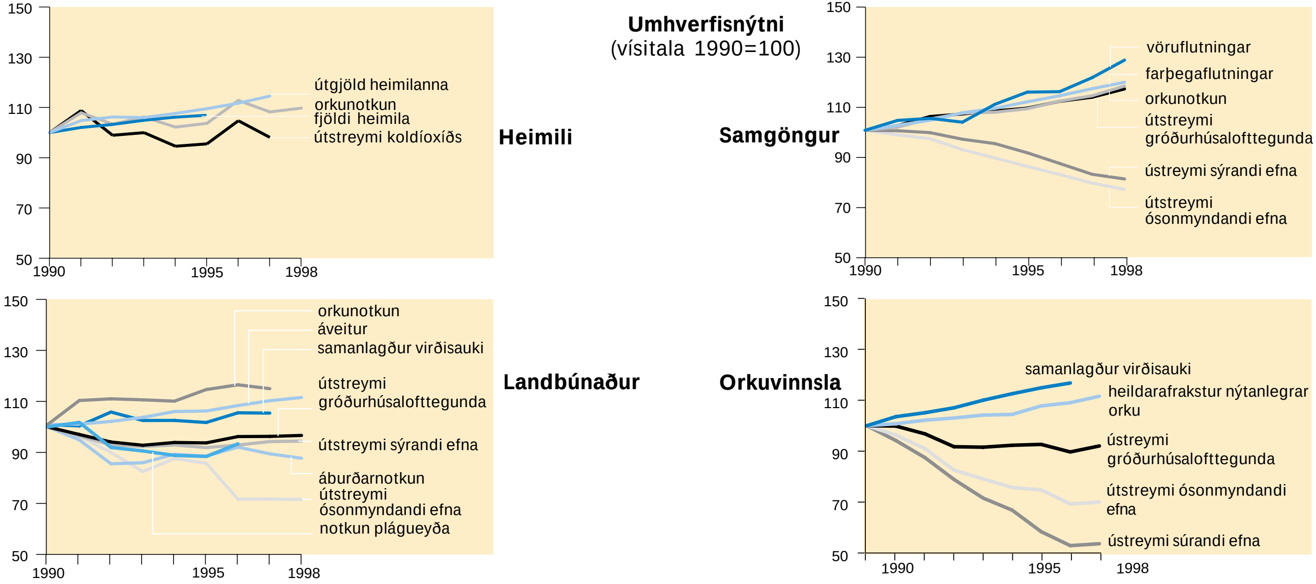

Ástand sem hvetur til stefnumörkunar

Í landbúnaði hefur bætt framleiðni per hektara aukið lítið við vistvirknina: Orkunotknunin er nokkurnveginn í föstum skorðum. Sama gildir um vatnsnotkun , notkun áveitulands, áburðar og varnarefna.

Ef meira væri gert af því að beita umhverfislöggjöf sem þegar er til, gæti það eflt framfarir.

Því miður eru framfarir í vistvirkni léttvægar í samanburði við útþenslu stórra geira eins og flutninga og ferðamennsku, enda dregur ekki úr álagi á umhverfið þegar á heildina er litið.

Tölur og staðreyndir

- Vistvirkni landbúnaðar: Minni framfarir en í hinum geirunum. Dregið hefur úr notkun áburðar og varnarefna en samt er enn of mikið af nærandi efnum í umhverfinu.
- Heimilin: Losun koldíoxíðs var næstum sú sama árið 1997 og verið hafði 1990 þrátt fyrir meiri orkunýtni og notkun gass í stað kola og olíu.

☹

- Á hverjum degi á árunum 1990-1998 voru lagðir 10 hektarar lands (10 fótboltavellir) undir hraðbrautir í ESB-löndunum.

Kolefnisnýtni og heildarorka

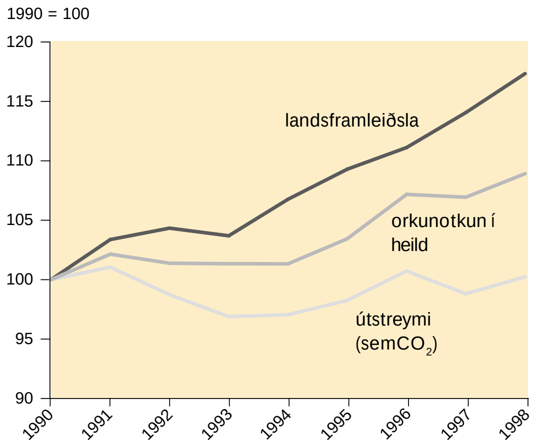

Vatnsnám

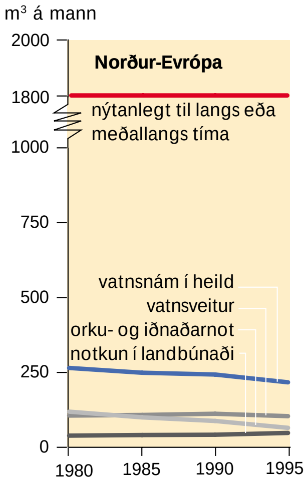

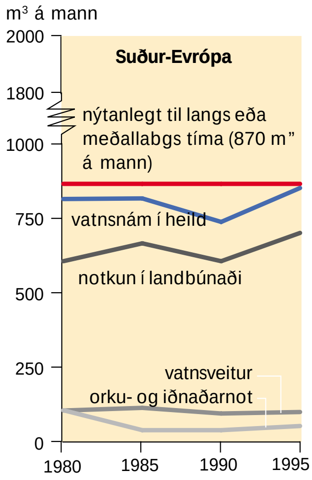

Ástand sem hvetur til stefnumörkunar	Tölur og staðreyndir

Neytendamál og verðlagning vöru og þjónustu

Til að tryggja meiri virkni þarf aðgerðir sem hafa áhrif á eðli og umfang framleiðslu og neyslu. Algengustu aðgerðir á því sviði innan ES hafa falist í stefnumörkun í sambandi við verðlagningu og niðurgreiðslur.

Rétt skilaboð með verlagningu krefjast fullrar innþættingar ytri kostnaðar, svo að þeir aðilar sem mest hafa skaðað umhverfið verði látnir borga. Umhverfisskattar eru algengasta aðferðin til að tryggja innþættingu sem lið í skattalegum endurbótum sem tillögur hafa verið gerðar um.

☺

- Sala umhverfismerktra vara eykst.

😐

- Útgjöld heimilanna hafa hækkað um næstum helming frá 1980. Áberandi aukning er í afþreyingargeiranum, samgöngum (aðeins +3 % í almenningssamgöngum) og ferðamennsku (+16 % milli 1990 og 1997).

☹

- Verðlag í ferðaiðnaðinu er: á stöðugri niðurleið sem gerir það að verkum að hver einstaklingur ferðast meira. Álag ferðamennskunnar hækkar og mikið reynir á þol áfangastaða.

Neysluútgjöld heimilanna

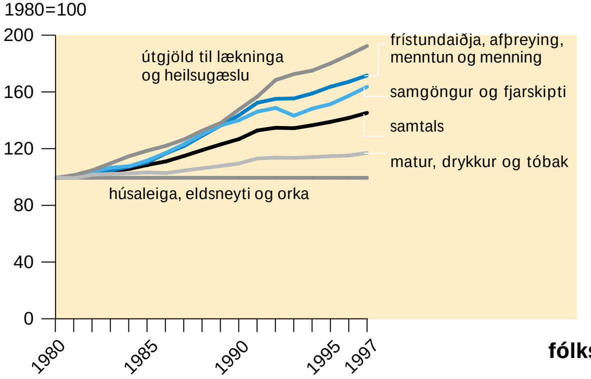

Raunverð eldesneytis

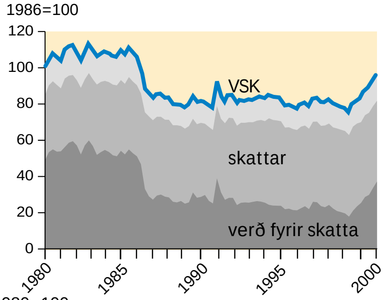

Raunverð á fólksflutningum, Danmörk

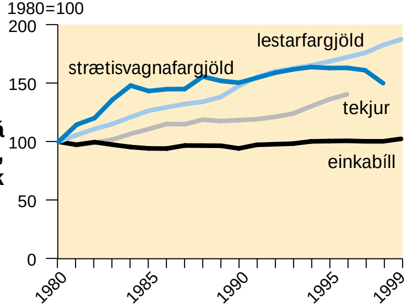

Ytri kostnaður (skaðsemi fyrir aðra) af fólksflutningum, meðaltal 1995

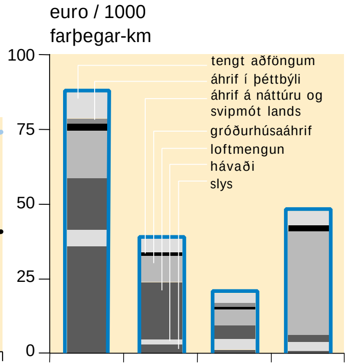

Ástand sem hvetur til stefnumörkunar

Um leið og tekjur aukast, hafa hagrænar aðgerðir minni og minni áhrif og til að fá félagslega viðurkenningu á efnahagslegum aðgerðum, duga breytingar á skipulagi efnahagsmála eða aðgerðir ekki nema skamma stund. Skilaboðum með verðbreytingum verður að fylgja breytt skipulag.

Tölur og staðreyndir

- Ytri kostnaður samgangna er u.þ.b. 8 % af vergri landsframleiðslu. Umferð á vegum er um 95 % af þeim kostnaði.
- Í sumum löndum eru flutningar með bílum ódýrari miðað við lestir og flutningabíla en var fyrir 20 árum.
- Meðalverð eldsneytis fyrir bíla var lægra á árinu 2000 en á árunum 1980-1985.
- Verð á rafmagni til heimilanna hefur lækkað stöðugt – u.þ.b. 1 % ár í raunvirði á árunum 1985 til 1996 en á sama tíma jókst raforkunotkun hvers heimilis um 1 % eða þar um bil.

Fjárfestingar vegna samgöngumannvirkja

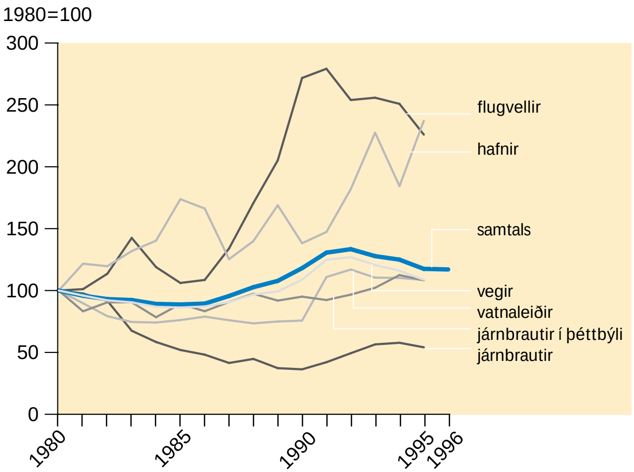

Útgjöld ESB vegna sameiginlegrar landbúnaðarstefnu (CAP)

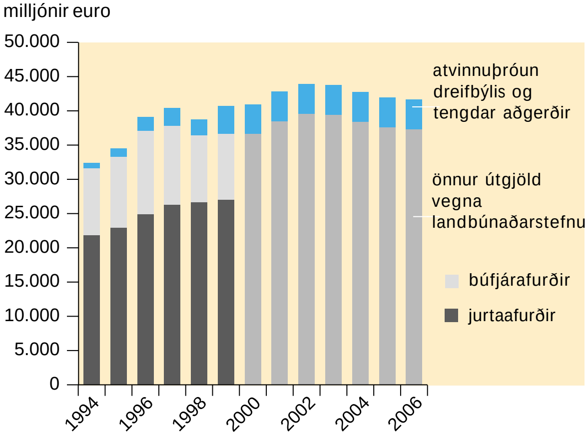

Stefnumörkun fyrir samþættingu

Til að koma umhverfissmarkmiðum að í stefnumótun fyrir hina ýmsu geira atvinnulífsins þarf sérstök úrræði til þeirra hluta sem snerta sjálfan kjarna efnahagslífsins. Þetta er eitt af aðalatriðunum í stefnumótun fyrir samþættingu þá sem lýst var eftir á leiðtogafundinum í Cardiff 1998.

Greining fyrri þróunar sýnir að úrræði til að halda vissum atriðum í skefjum duga vel þegar um er að ræða mikla minnkun umhverfistjóns eða þegar þarf að leggja af notkun mengandi vara. Stundum dugir stefnumörkun innan ákveðins geira, jafnvel þótt umhverfissjónarmið komi þar ekki beinlínis við sögu. Dæmi: Í Hollandi virðist mjólkurkvótakerfið hafa haft miklu meiri áhrif í þá átt að minnka húsdýraáburð og losun ammoníaks en stefnumörkun í umhverfismálum.

☺

- Innleiðing þrívirkra hvarfakúta er mikilvægasta aðgerðin til að vinna gegn mikilli losun köfnunarefnisoxíða sem fylgir aukinni bílaumferð. Losunin hefði orðið 50 % hærri árið 1998 ef þessar aðgerðir hefðu ekki komið til.
- Um það bil helming samdráttar í losun brennisteinsdíoxíðs frá aflstöðvum má rekja til þess að farið er að ná brennisteini úr eldsneyti með gasaðferð, svo og til þess að farið er að nota brennisteinsrýr kol og olíur í venjulegum brennsluaflstöðvum.
- Það er til marks um jákvæð áhrif stefnumótunar í sambandi við loftmengun í löndunum umhverfis Norðursjóinn að minna barst af þungmálmum með andrúmsloftinu í Norðursjóinn milli 1987 og 1995 en áður hafði verið.
- Dregið hefur úr magni ammoníaks og fosfórs í ám í Evrópu síðan 1990 og er það til marks um almennar framfarir í meðhöndlun skólps á svæðinu.

Samdráttur í útstreymi köfnunarefnisoxíðs frá ökutækjum

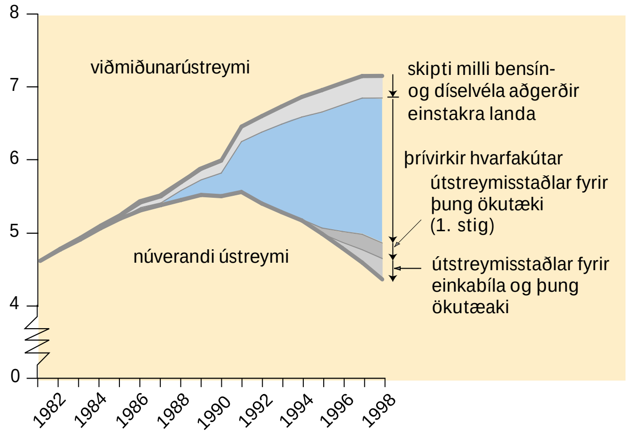

Samdráttur í útstreymi brennisteinsdíoxíðs frá orkuvinnslu

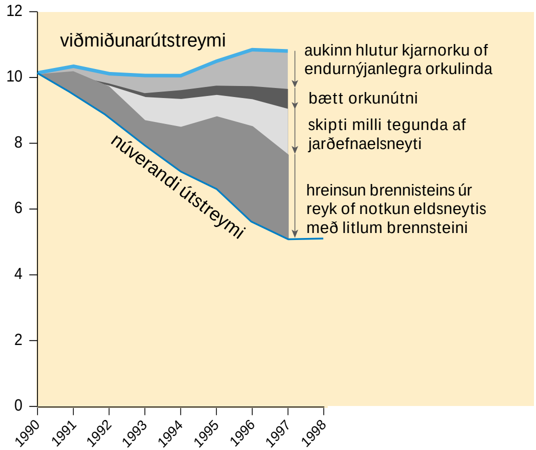

Ástand sem hvetur til stefnumörkunar

Samþættingarmarkmið duga miklu betur í leit að slíkri samvirkni. Alþjóðlegt samstarf virðist gefa góða raun en yfirleitt gengur það hægt. Markaðsmiðuð úrræði duga stundum ágætlega í afmörkuðum tilvikum, en iðulega geta þau veitt stuðning með því að efla áhrif annarra úrræða og með því að útvega fjármagn til að styðja nýmæli í umhverfismálum.

Skattar og efnahagsleg hvatning gagnast ekki nærri alltaf nógu vel. Árangurinn verður ónóg innhverfing ytri áhrifa og of lítið svigrúm fyrir efnahagsleg umsvif. Umhverfisskattar koma ekki heldur að góðu gagni ef tekjur (fyrirtækis eða heimilis) aukast hraðar en skattatekjurnar. Úrræði eins og frjálsir samningar eru almennt álitin hafa mikla þýðingu vegna þess að þau efla stuðning við notkun annarra úrræða og gera það líklegra að þeim verði vel tekið.

Tölur og staðreyndir

- Fjárstuðningur við uppbyggingu í sveitum (þ.m.t. umhverfisvænar aðgerðir í sambandi við búskap) hefur aukist úr 5 % árið 1996 í 10 % árið 2000.
- Umhverfislegar aðgerðir náðu til meira en 20 % alls ræktarlands í ESB árið 1998, enda var þá einn af hverjum sjö bændum orðinn aðili að samningi um umhverfi og búskap.

😐

- Í mörgum löndum er enn lítill markaður fyrir lífrænt unnar afurðir en hann fer vaxandi allsstaðar.
- Fjarfestingar ESB í innviðum samgöngugeirans jukust um 17 % á tímabilinu 1980-1996 en hlutfall fjárfestinga í samgönguþáttunum hefur sama og ekkert breyst, þ.e. 2/3 með bílum en 1/3 með lestum.
- Endurnýjanlegar orkulindir leggja nú til 14 % alls rafmagns sem verður til í ESB. Árlegur vöxtur var um 3 % á árabilinu 1989-1998, en ef takmarkið fyrir árið 2010 á að nást þarf árleg aukning að vera 5,5 %.

Koldíoxíðmyndun miðað við orkumagn, raforkuframleiðsla úr brunaorku

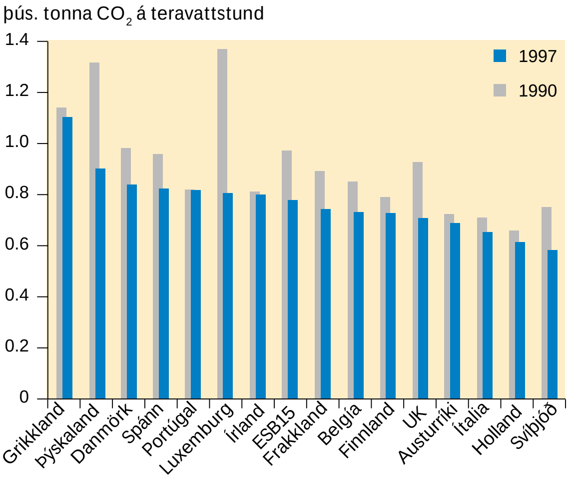

Hlutdeild endurnýjanlegra orkugjafa í heildarnotkun raforku

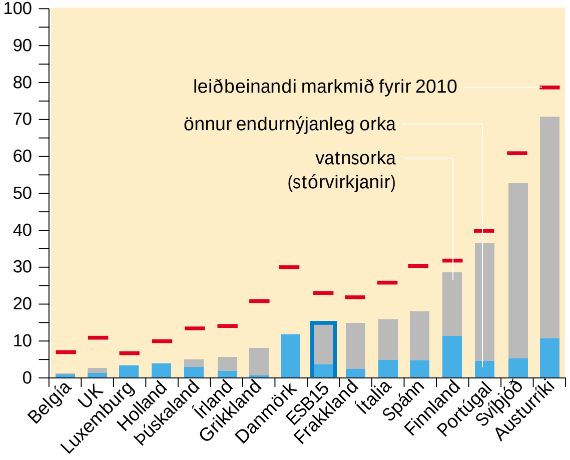

Ástand sem hvetur til stefnumörkunar

Einnig bæta þau möguleika á að stefnumörkun fyrir umhverfi og samþættingu gagnist vel. Í einstaka tilvikum gagnast frjálsir samningar vel í umhverfismálum, en til þess þurfa þeir að byggjast á skynsamlegum forsendum og vera vel upp byggðir.

Nú eru farin að sjást nokkur merki um sjálfbæra þróunarstefnumörkun: Skipulagning umhverfismála þróast í það að verða samþætt skipulag, til dæmis með Samþættri mengunarvörn og Eftirliti og samþættingu markmiðasetning fyrir vörur.

Tölur og staðreyndir

- Hlutur samanlagðrar raforkuframleiðslu ESB (jarðeldsneyti og endurnýjanlegar orkulindir) jókst úr 9 % árið 1994 í 11 % árið 1998. Þá vantar 7 % upp á þau 18 % sem ESB hafði sett sem viðmiðunarmarkmið til og með 2010.
- Veruleg aukning hefur orðið á ferðamennsku sem tengist umhverfismálum, bæði miðað við einstök lönd og eins miðað við ákveðin svæði innan þeirra síðan 1990. Hlutfall þessarar tegundar ferðamennsku er samt enn mjög lágt.
- Það er slæmur fylgifiskur hinnar jákvæðu þróunar í hreinsun skólps að mikið fellur til að seyru. Þótt gert sé ráð fyrir aukinni endurvinnslu má búast við að magn seyru sem safnast fyrir aukist um 50 % fram til 2005.

☹

- Orkustaðlar fyrir hús og tilkoma raftækja og hitakerfa sem nýta orkuna betur hefur ekki dregið úr heildar orku og rafmagnsnotkun heimilanna.

Þáttur einstakra geira í að draga úr loftmengun

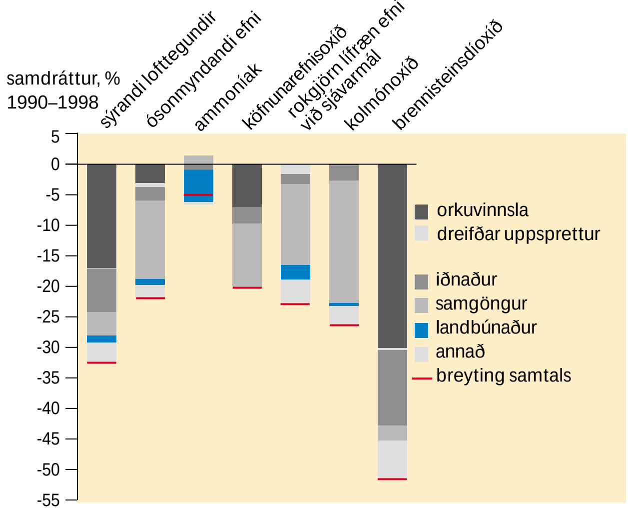

Útstreymi gróðurhúsalofttegunda frá 1990 til 1998 borið saman við markmið sem kveðið er á um í Kyoto-bókuninni

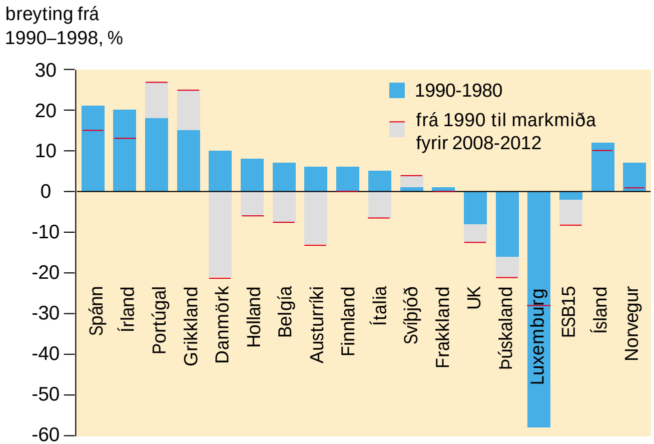

Ástand sem hvetur til stefnumörkunar

Álagning umhverfisskatta er að þróast í það að verða umfangsmikil umhverfislagabót. Samningar við fyrirtæki og stofnanir á sviði fjármála í sambandi við umgengni þeirra við umhverfið eru að þróast í það að verða samningar sem ná til allra fjármálalegra ferla, eins og til dæmis stjórnunarsamninga í landbúnaði.

Árlegar skýrslur um sjálfbæra þróun, á háu stjórnmálalegu stigi, kynnu að efla frekari samþættingu félagslegra, umhverfislegra og efnahagslegra þátta.

Tölur og staðreyndir

- Hlutur vistvænni flutninga (járnbrautir, skipaskurðir, strandsiglingar) hefur minnkað um 10 % á tímabilinu 1980 til 1998.
- Bændabýlum í ESB-löndunum fækkaði um meira en 3 milljónir á árunum 1975 til 1995. Að nokkru leyti stafar þetta af því að býli hafa verið sameinuð, með stuðningi í sameiginlegum landbúnaðarstefnumörkum CAP. Þetta, ásamt 12 % minnkun beitarlands, hefur leitt til verulegrar samþjöppunar búvöruframleiðslunnar.
- 66 % úrgangs frá bæjar- og sveitarfélögum, sem brotnar niður í náttúrunni, fer í landfyllingar. Engar framfarir hafa orðið í þeim löndum þar sem mest er um slíkt.

Niðurbrjótanlegt grenndarsorp - hlutfall til urðunar (% af heild)

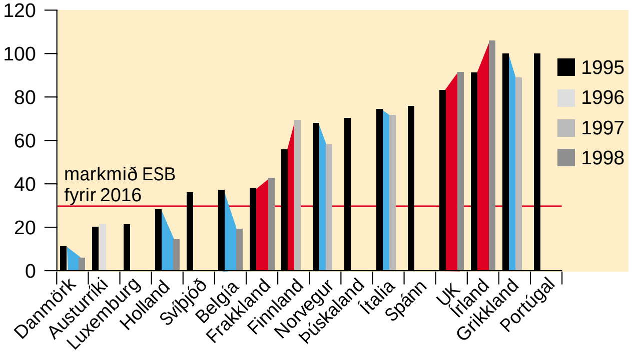

Náttúra og fjölbreytni lífríkis: friðlýsing verndarsvæða

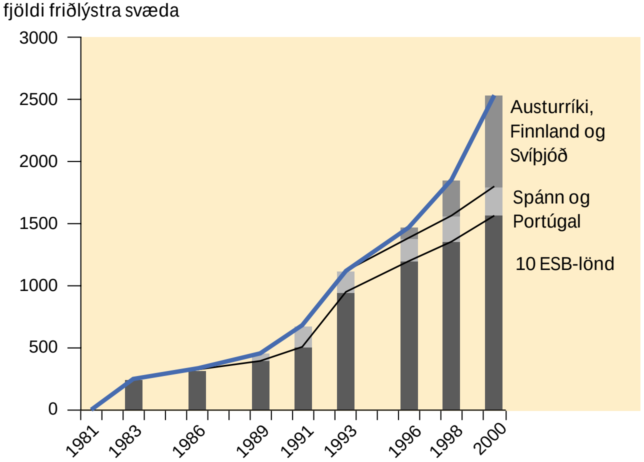

Umhverfisstofnun Evrópu

Umhverfis-vísbendingar 2001 – Yfirlit

Luxembourg: :Office for Official Publications of the European Communities, 2001

2001 — 21 s. — 21 x 9,9 cm

ISBN 92-9167-286-6

Order Form

Please send me copies of: *Environmental signals 2001*, EEA 2001, 112 pp., ISBN 92-9167-271-8, Catalogue number: TH-36-01-629-EN-C. Price in Luxembourg: 16 euros.

Please fill in this form in CAPITAL LETTERS and send it to your bookseller or to one of the sales agents of the EU publications office: http://eur-op.eu.int/general/en/s-ad.htm

Name: ____ **Date:** ______________________________

Address: ____

Phone: ________________ **Signature:** ____

Venta Salg Verkauf Πωλήσεις Sales Vente Vendita Verkoop Venda Myynti Försäljning
http://eur-op.eu.int/general/en/s-ad.htm

BELGIQUE/BELGIË

Jean De Lannoy
Avenue du Roi 202/Koningslaan 202
B-1190 Bruxelles/Brussel
Tél. (32-2) 538 43 08
Fax (32-2) 538 08 41
E-mail: jean.de.lannoy@infoboard.be
URL: http://www.jean-de-lannoy.be

**La librairie européenne/
De Europese Boekhandel**
Rue de la Loi 244/Wetstraat 244
B-1040 Bruxelles/Brussel
Tél. (32-2) 295 26 39
Fax (32-2) 735 08 60
E-mail: mail@libeurop.be
URL: http://www.libeurop.be

Moniteur belge/Belgisch Staatsblad
Rue de Louvain 40-42/Leuvenseweg 40-42
B-1000 Bruxelles/Brussel
Tél. (32-2) 552 22 11
Fax (32-2) 511 01 84
E-mail: eusales@just.fgov.be

DANMARK

J. H. Schultz Information A/S
Herstedvang 12
DK-2620 Albertslund
Tlf. (45) 43 63 23 00
Fax (45) 43 63 19 69
E-mail: schultz@schultz.dk
URL: http://www.schultz.dk

DEUTSCHLAND

Bundesanzeiger Verlag GmbH
Vertriebsabteilung
Amsterdamer Straße 192
D-50735 Köln
Tel. (49-221) 97 66 80
Fax (49-221) 97 66 82 78
E-Mail: vertrieb@bundesanzeiger.de
URL: http://www.bundesanzeiger.de

ΕΛΛΑΔΑ/GREECE

G. C. Eleftheroudakis SA
International Bookstore
Panepistimiou 17
GR-10564 Athina
Tel. (30-1) 331 41 80/1/2/3/4/5
Fax (30-1) 323 98 21
E-mail: elebooks@netor.gr
URL: elebooks@hellasnet.gr

ESPAÑA

Boletín Oficial del Estado
Trafalgar, 27
E-28071 Madrid
Tel. (34) 915 38 21 11 (libros)
913 84 17 15 (suscripción)
Fax (34) 915 38 21 21 (libros),
913 84 17 14 (suscripción)
E-mail: clientes@com.boe.es
URL: http://www.boe.es

Mundi Prensa Libros, SA
Castelló, 37
E-28001 Madrid
Tel. (34) 914 36 37 00
Fax (34) 915 75 39 98
E-mail: libreria@mundiprensa.es
URL: http://www.mundiprensa.com

FRANCE

Journal officiel
Service des publications des CE
26, rue Desaix
F-75727 Paris Cedex 15
Tél. (33) 140 58 77 31
Fax (33) 140 58 77 00
E-mail: europublications@journal-officiel.gouv.fr
URL: http://www.journal-officiel.gouv.fr

IRELAND

Alan Hanna's Bookshop
270 Lower Rathmines Road
Dublin 6
Tel. (353-1) 496 73 98
Fax (353-1) 496 02 28
E-mail: hannas@iol.ie

ITALIA

Licosa SpA
Via Duca di Calabria, 1/1
Casella postale 552
I-50125 Firenze
Tel. (39) 055 64 83 1
Fax (39) 055 64 12 57
E-mail: licosa@licosa.com
URL: http://www.licosa.com

LUXEMBOURG

Messageries du livre SARL
5, rue Raiffeisen
L-2411 Luxembourg
Tél. (352) 40 10 20
Fax (352) 49 06 61
E-mail: mail@mdl.lu
URL: http://www.mdl.lu

NEDERLAND

SDU Servicecentrum Uitgevers
Christoffel Plantijnstraat 2
Postbus 20014
2500 EA Den Haag
Tel. (31-70) 378 98 80
Fax (31-70) 378 97 83
E-mail: sdu@sdu.nl
URL: http://www.sdu.nl

ÖSTERREICH

**Manz'sche Verlags- und
Universitätsbuchhandlung GmbH**
Kohlmarkt 16
A-1014 Wien
Tel. (43-1) 53 16 11 00
Fax (43-1) 53 16 11 67
E-Mail: manz@schwinge.at
URL: http://www.manz.at

PORTUGAL

Distribuidora de Livros Bertrand Ld.ª
Grupo Bertrand, SA
Rua das Terras dos Vales, 4-A
Apartado 60037
P-2700 Amadora
Tel. (351) 214 95 87 87
Fax (351) 214 96 02 55
E-mail: dlb@ip.pt

Imprensa Nacional-Casa da Moeda, SA
Sector de Publicações Oficiais
Rua da Escola Politécnica, 135
P-1250-100 Lisboa Codex
Tel. (351) 213 94 57 00
Fax (351) 213 94 57 50
E-mail: spoce@incm.pt
URL: http://www.incm.pt

SUOMI/FINLAND

**Akateeminen Kirjakauppa/
Akademiska Bokhandeln**
Keskuskatu 1/Centralgatan 1
PL/PB 128
FIN-00101 Helsinki/Helsingfors
P./tfn (358-9) 121 44 18
F./fax (358-9) 121 44 35
Sähköposti: sps@akateeminen.com
URL: http://www.akateeminen.com

SVERIGE

BTJ AB
Traktorvägen 11-13
S-221 82 Lund
Tlf. (46-46) 18 00 00
Fax (46-46) 30 79 47
E-post: btjeu-pub@btj.se
URL: http://www.btj.se

UNITED KINGDOM

The Stationery Office Ltd
Customer Services
PO Box 29
Norwich NR3 1GN
Tel. (44) 870 60 05-522
Fax (44) 870 60 05-533
E-mail: book.orders@theso.co.uk
URL: http://www.itsofficial.net

ÍSLAND

Bokabud Larusar Blöndal
Skólavördustig, 2
IS-101 Reykjavik
Tel. (354) 552 55 40
Fax (354) 552 55 60
E-mail: bokabud@simnet.is

NORGE

Swets Blackwell AS
Østenjoveien 18
Boks 6512 Etterstad
N-0606 Oslo
Tel. (47) 22 97 45 00
Fax (47) 22 97 45 45
E-mail: info@no.swetsblackwell.com

SCHWEIZ/SUISSE/SVIZZERA

Euro Info Center Schweiz
c/o OSEC
Stampfenbachstraße 85
PF 492
CH-8035 Zürich
Tel. (41-1) 365 53 15
Fax (41-1) 365 54 11
E-mail: eics@osec.ch
URL: http://www.osec.ch/eics

BĂLGARIJA

Europress Euromedia Ltd
59, blvd Vitosha
BG-1000 Sofia
Tel. (359-2) 980 37 66
Fax (359-2) 980 42 30
E-mail: Milena@mbox.cit.bg
URL: http://www.europress.bg

ČESKÁ REPUBLIKA

ÚVIS
odd. Publikaci
Havelkova 22
CZ-130 00 Praha 3
Tel. (420-2) 22 72 07 34
Fax (420-2) 22 71 57 38
URL: http://www.uvis.cz

CYPRUS

Cyprus Chamber of Commerce and Industry
PO Box 21455
CY-1509 Nicosia
Tel. (357-2) 88 97 52
Fax (357-2) 66 10 44
E-mail: demetrap@ccci.org.cy

EESTI

Eesti Kaubandus-Tööstuskoda
(Estonian Chamber of Commerce and Industry)
Toom-Kooli 17
EE-10130 Tallinn
Tel. (372) 646 02 44
Fax (372) 646 02 45
E-mail: einfo@koda.ee
URL: http://www.koda.ee

HRVATSKA

Mediatrade Ltd
Pavla Hatza 1
HR-10000 Zagreb
Tel. (385-1) 481 94 11
Fax (385-1) 481 94 11

MAGYARORSZÁG

Euro Info Service
Szt. István krt.12
II emelet 1/A
PO Box 1039
H-1137 Budapest
Tel. (36-1) 329 21 70
Fax (36-1) 349 20 53
E-mail: euroinfo@euroinfo.hu
URL: http://www.euroinfo.hu

MALTA

Miller Distributors Ltd
Malta International Airport
PO Box 25
Luqa LQA 05
Tel. (356) 66 44 88
Fax (356) 67 67 99
E-mail: gwirth@usa.net

POLSKA

Ars Polona
Krakowskie Przedmiescie 7
Skr. pocztowa 1001
PL-00-950 Warszawa
Tel. (48-22) 826 12 01
Fax (48-22) 826 62 40
E-mail: books119@arspolona.com.pl

ROMÂNIA

Euromedia
Str.Dionisie Lupu nr. 65, sector 1
RO-70184 Bucuresti
Tel. (40-1) 315 44 03
Fax (40-1) 312 96 46
E-mail: euromedia@mailcity.com

SLOVAKIA

Centrum VTI SR
Nám. Slobody, 19
SK-81223 Bratislava
Tel. (421-7) 54 41 83 64
Fax (421-7) 54 41 83 64
E-mail: europ@tbb1.sltk.stuba.sk
URL: http://www.sltk.stuba.sk

SLOVENIJA

Gospodarski Vestnik
Dunajska cesta 5
SLO-1000 Ljubljana
Tel. (386) 613 09 16 40
Fax (386) 613 09 16 45
E-mail: europ@gvestnik.si
URL: http://www.gvestnik.si

TÜRKIYE

Dünya Infotel AS
100, Yil Mahallessi 34440
TR-80050 Bagcilar-Istanbul
Tel. (90-212) 629 46 89
Fax (90-212) 629 46 27
E-mail: infotel@dunya-gazete.com.tr

ARGENTINA

World Publications SA
Av. Cordoba 1877
C1120 AAA Buenos Aires
Tel. (54-11) 48 15 81 56
Fax (54-11) 48 15 81 56
E-mail: wpbooks@infovia.com.ar
URL: http://www.wpbooks.com.ar

AUSTRALIA

Hunter Publications
PO Box 404
Abbotsford, Victoria 3067
Tel. (61-3) 94 17 53 61
Fax (61-3) 94 19 71 54
E-mail: jpdavies@ozemail.com.au

BRESIL

Livraria Camões
Rua Bittencourt da Silva, 12 C
CEP
20043-900 Rio de Janeiro
Tel. (55-21) 262 47 76
Fax (55-21) 262 47 76
E-mail: livraria.camoes@incm.com.br
URL: http://www.incm.com.br

CANADA

Les éditions La Liberté Inc.
3020, chemin Sainte-Foy
Sainte-Foy, Québec G1X 3V6
Tel. (1-418) 658 37 63
Fax (1-800) 567 54 49
E-mail: liberte@mediom.qc.ca

Renouf Publishing Co. Ltd
5369 Chemin Canotek Road, Unit 1
Ottawa, Ontario K1J 9J3
Tel. (1-613) 745 26 65
Fax (1-613) 745 76 60
E-mail: order.dept@renoufbooks.com
URL: http://www.renoufbooks.com

EGYPT

The Middle East Observer
41 Sherif Street
Cairo
Tel. (20-2) 392 69 19
Fax (20-2) 393 97 32
E-mail: inquiry@meobserver.com
URL: http://www.meobserver.com.eg

INDIA

EBIC India
3rd Floor, Y. B. Chavan Centre
Gen. J. Bhosale Marg.
Mumbai 400 021
Tel. (91-22) 282 60 64
Fax (91-22) 285 45 64
E-mail: ebicindia@vsnl.com
URL: http://www.ebicindia.com

JAPAN

PSI-Japan
Asahi Sanbancho Plaza #206
7-1 Sanbancho, Chiyoda-ku
Tokyo 102
Tel. (81-3) 32 34 69 21
Fax (81-3) 32 34 69 15
E-mail: books@psi-japan.co.jp
URL: http://www.psi-japan.co.jp

MALAYSIA

EBIC Malaysia
Suite 45.02, Level 45
Plaza MBf (Letter Box 45)
8 Jalan Yap Kwan Seng
50450 Kuala Lumpur
Tel. (60-3) 21 62 92 98
Fax (60-3) 21 62 61 98
E-mail: ebic@tm.net.my

MÉXICO

Mundi Prensa México, SA de CV
Río Pánuco, 141
Colonia Cuauhtémoc
MX-06500 México, DF
Tel. (52-5) 533 56 58
Fax (52-5) 514 67 99
E-mail: 101545.2361@compuserve.com

PHILIPPINES

EBIC Philippines
19th Floor, PS Bank Tower
Sen. Gil J. Puyat Ave. cor. Tindalo St.
Makati City
Metro Manilla
Tel. (63-2) 759 66 80
Fax (63-2) 759 66 90
E-mail: eccpcom@globe.com.ph
URL: http://www.eccp.com

SOUTH AFRICA

Eurochamber of Commerce in South Africa
PO Box 781738
2146 Sandton
Tel. (27-11) 884 39 52
Fax (27-11) 883 55 73
E-mail: info@eurochamber.co.za

SOUTH KOREA

The European Union Chamber of Commerce in Korea
5th Fl, The Shilla Hotel
202, Jangchung-dong 2 Ga, Chung-ku
Seoul 100-392
Tel. (82-2) 22 53-5631/4
Fax (82-2) 22 53-5635/6
E-mail: eucck@eucck.org
URL: http://www.eucck.org

SRI LANKA

EBIC Sri Lanka
Trans Asia Hotel
115 Sir Chittampalam
A. Gardiner Mawatha
Colombo 2
Tel. (94-1) 074 71 50 78
Fax (94-1) 44 87 79
E-mail: ebicsl@slnet.ik

UNITED STATES OF AMERICA

Bernan Associates
4611-F Assembly Drive
Lanham MD 20706-4391
Tel. (1-800) 274 44 47 (toll free telephone)
Fax (1-800) 865 34 50 (toll free fax)
E-mail: query@bernan.com
URL: http://www.bernan.com

ANDERE LÄNDER/OTHER COUNTRIES/
AUTRES PAYS

Bitte wenden Sie sich an ein Büro Ihrer Wahl/Please contact the sales office of your choice/Veuillez vous adresser au bureau de vente de votre choix
Office for Official Publications of the European Communities
2, rue Mercier
L-2985 Luxembourg
Tel. (352) 29 29-42455
Fax (352) 29 29-42758
E-mail: info-info-opoce@cec.eu.int
URL: http://eur-op.eu.int

Um skýrsluna
Umhverfis-vísbendingar 2001 er önnur skýrslan í þessari ritröð sem Umhverfisstofnun Evrópu útbýr fyrir stefnumótendur í aðildarlöndum stofnunarinnar og Evrópusambandsins. Aðaltilgangurinn er að kynna helstu vísbendingar í umhverfismálum sem ætlunin er síðan að nota fyrir skýrslugerð, sem fer fram reglulega og samfellt, um framfarir á mörgum sviðumá Evrópuvettvangi. Í skýrslunni kemur einnig fram hvernig tekst til með framkvæmdina í hinum ýmsu löndum (hvort sem vel hefur tekist eða illa).

Í skýrslunni er brugðið ljósi á valin efni: ekki er gert ráð fyrir að hver skýrsla í röðinni sé þannig að engu þurfi við að bæta. Til að fá fullkomnar upplýsingar um umhverfisvandamál í Evrópulöndunum vísast til EEA rita eins og skýrslur um ástand umhverfismála eða rit um ákveðin svið. Þau fást öll á vefsíðu EEA: (**http://www.eea.eu.int**). Þar er einnig að finna aðgang að ítarlegum umhverfisupplýsingum sem miðast við Evrópulöndin, ES-löndin og einstök lönd, svo sem greining á úrræðum (t.d. umhverfissköttum), umhverfis-stjórnkerfi, bestu aðferðir, hentugar upplýsingar fyrir viðskiptalífið og yfirvöld á hverjum stað, svo og skýrslur um ástand umhverfismála í hverju landi (**http://service.eea.eu.int/envirowindows/index.shtml**).

14 15 16 TH-37-01-550-IS-C

OFFICE FOR OFFICIAL PUBLICATIONS
OF THE EUROPEAN COMMUNITIES

L-2985 Luxembourg